

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 5. Reliquiæ Aedis Lauretanæ eius religionem propagant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

noxiae caedebantur: nebulosae siccabantur lacunae: colles Lauretanae sedi officientes ad solum diruebantur. Surgebant eodem tempore aedes Pontificiae: exstruebatur porticus: templi tholus plumbeis integebatur laminis: magna illa sacrosanctae Domus caelata crusta (quae haud procul fastigio aberat) praecipue vrgebatur. Iam peruetustum, ac fumosum lacunar tectumque architectus ex Pontificis autoritate deiecerat. Et quia concamerandi sacelli ratio exigebat, summos etiam parietes semicirculis, & pictis fictilibus insignes pariter cum tintinnabuli, camini que culminibus, demolitus erat. Igitur solidus fornix nouis magis, quam veteribus parietibus incumbens, imponitur: nitidus tum quidem, & concinnus erat; sed hodie propter copiam luminum horridus fumosusque. Porro ne ea, quae ex augustissima Virginis cella necessitas detraxerat, hominum incuria perderet, sacras trabes, asseres, tegulas, tabulasque, & quaecunque ad tectum sanctissimae Aedis pertinebant, sub eiusdem pavimento defodi placuit. Itaque haec cum fide inibi sunt defossa: ut loco mota, quam minimum locum mutarent.

Reliquiae sacelli Lauretani miraculis fulgent, & Aedis Lauretanae religionem propagant.

Cap. V.

CAeterum fictilia, & quaedam laqueati tecti tabulae, pro sacris reliquijs, ut erant, asseruatae, partim miraculorum materiam praebuerunt, partim etiam Aedis Lauretanae religionem longe, ac late propagarunt. Vetus opinio erat, vasa illa fictilia in armario B. Virginis ab Apostolis olim reperta, atque idcirco cum Natalis eius domus consecraretur, ab iisdem in summis sacelli parietibus collocari iussa non ornandae magis aedis gratia, quam illorum religionis tuendae. Adiuuabant hanc opinionem quaedam
non

non leues coniecturæ, quæ multis fidem facere videbantur, fictilia illa in supellectili Deiparæ fuisse. Namque ea vascula (quod ex ijs ipsis, quæ hodie exstant coniectari licet) haud sane à vilioribus, vulgatisque vsu abhorrent: & magnitudine sunt inter se longe imparia, cum tamen cultus ædis, & semicircularum ratio paria vtique postularet: vt appareat non tam illa ad sacelli ornatum esse quaesita, quam ad ipsa ornatum sacelli accommodatum. Verum siue illæ patinæ è B. Mariæ supellectili, siue ex medio sumptæ ad cellæ ornatum, haud immerito cum ipsa Virginis cella dedicatę religionem habuerunt. Plærāsque tamen earum intercidisse reperio, ad propagandam Lauretanæ Virginis religionem, vt reor interuertas. Nonnullæ in Lauretani Templi pariete ad ianuam, quæ est ab latere, insertę hodieque visuntur. Pauca afferuantur haud quaquam miraculorum expertes. Compertum habeo Laureti sacerdotem mihi notum grauiter ex capite laborantem, sacra capedine capiti admota, subito conualuisse. Alterum item sacerdotem graui feбри afflictatum, hausta indidem frigida, extemplo morbum depulisse. Porro sacrarum tabularum reliquię religionem Lauretanæ Domus toto propemodum orbe protulerunt. Quippe vt semel dispersi sunt cœptæ, alijs ab alijs diuisæ ad omnes propemodū nationes peruenere: ac pro sacris reliquijs, vt par erat habitæ, mirandum in modum Lauretanæ Virginis auxere cultum, cuius religione imbutas quodammodo illas esse constaret. Ac verisimile est per hanc occasionem plurimis locis Lauretanæ Virginis ædes excitatas, siue tanti præsidij ad populos monumenta, siue solatia eorum, quos aduersa valetudo, aut occupationes, aliaue impedimenta Lauretum ire prohiberent. Satis constat per id maxime tempus, non in Piceno solum & Italia, sed etiam in transalpinis, disiunctissimisque regionibus esse sacella Lauretanæ Virgini exstructa. Quorum conditoribus quid optatius esse potuit ad illarum ædium religionem, quam

Q

aliquid

aliquid ex Lauretana Domo reliquiarum habere? quid consultius, quam cum sacros inde lapides auferri religio vetaret, tecti particulam, quam custodum liberalitas haud ægre largiretur, impetrare? Certe per ea ferme tempora plurimas vbiq̄ue terrarum Deiparæ Lauretanæ sacras ædes dicatas reperio: quod sane haud in minimis Lauretanæ Virginis laudibus pono, tam gratam iucundamque fuisse apud aduenas eius memoriam, vt perpetuum eiusdē monumentum, ac simulacrum domi habere voluerint. Atque vt de Piceno taceam, cuius nulla vrbs, nullum ferme oppidum est, vbi non ædes aliqua exstet sacra Virgini Lauretanæ. Nobilissimæ quæque Italiæ vrbes eidem non vulgaria templa consecrarunt. Romæ quidem templum visitur B. Mariæ Lauretanæ sane magnificum, & Romana munificentia dignum; cuius formam: fama est à Michaele Archangelo Bonaroto Architecto nobilissimo esse descriptā. Neapoli quoque haud inconcinna ædes Lauretanæ Virginis visitur, & quidem orphanotrophio insignis. Iam in duabus nobilissimis Siciliae vrbibus, Panormi inquam, & Messanæ, exploratum habeo sanctissimam esse memoriam Virginis Lauretanæ, eiusque nomini ædem à Panormitanis intra urbem, à Mamertinis in suburbio dedicatam. Nec vero Italiæ finibus se tenuit hæc Lauretanæ Domus religio, sed strenue transgressa est Alpes. F. Vincentius quidam sacerdos ex Franciscana disciplina probus, ac pius fuit. Is Laureto regressus in Franciam, in suburbio Lauelis (quod oppidum est Diocesi Cenomanum) ædiculam exstruxit ad exemplum sacelli Lauretani, eamque Lauretanæ Virginis nomine appellauit. Hæc hodie quoque, vel ab accolis, vel à peregrinis impense colitur. Et Lusitania quamuis celeberrimis, ac religiosissimis Deiparæ Virginis ædibus prædita, Lauretanæ quoque ædis religionem secuta est. Itaque haud procul Conimbrica in suburbano, amænissimo loco templum Lauretanæ dicauit Virgini, quod quidem maxima etiam finitimarum po-

Aedes Lau-
retanæ pas-
sim extruct.

Aedes Lau-
ret. Romæ.

Aedes Lau-
ret. Neap.

Aedes Lau-
re. Panormi
& Messan.

Aedes Lau-
rei. in Fran.

Aedes Lau-
in Lusitania

pu-

pulorum frequentia celebratur. Brigantiæ item alterum, tertium Olyssipone lóge augustissimum, quod etsi ab Italis conditum, excultumque magnifice; tamen etiam ab indigenis religiose frequentatur. Ad hæc optimis autoribus comperi, in Scotia duo B. Mariæ Lauretanæ facella exstructa olim fuisse, alterum in oppido Pertho, quod etiam S. Ioannis nomine appellatur, alterum propter viam qua itur Mussilburgum haud procul Edimburgo vrbe regia Scotiæ. Vtrobique porro Lauretanam Virginem religiosissime cultam: in Mussilburgensi autem suburbano etiam maximis peregrinorum concursibus, ac B. Mariæ miraculis celeberrimam extitisse, quandiu orthodoxa religio in Scotia steterit. Postea vero quam in illo religiosissimo quondam Regno Calviniana pestis furere, debaccharique cœperit, sacram illam ædem ab illis furijs ita dirutam, vt tamen ruinæ exstarent, vel illorum vœcordiæ, vel auitæ Scotorum religionis indicia. Ac Mussilburgensis quidem sacelli hanc originem accepimus. Scotum heremitam olim peregrini habitu Lauretum ad salutandam Virginem accessisse: inde reducem sacri tecti particulam secum in patriam tulisse: ibi corrogata à pijs hominibus pecunia, ad Mussilburgum Lauretanæ Domus excitasse simulacrum, eique B. Mariæ Lauretanæ nomen fecisse: id templum, & sacrarum reliquiarum, quas diximus inibi depositarum cultu, & Lauretanæ Virginis (cuius celebre erat illis quoque gentibus nomen) religione inclytum extitisse, quoad vt ante diximus, vœfana Hæreticorum rabies fuerit.

Aedes Lau.
in Scotia.